

Ekologisk animalieproduktion 2015

JO0609

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	3
A.1 Ämnesområde.....	3
A.2 Statistikområde.....	3
A.3 SOS-klassificering.....	3
A.4 Statistikansvarig.....	3
A.5 Statistikproducent.....	3
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	4
A.8 Gallringsföreskrifter	4
A.9 EU-reglering	4
A.10 Syfte och historik.....	4
A.11 Statistik användning.....	4
A.12 Uppläggning och genomförande.....	5
A.13 Internationell rapportering.....	6
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	6
B Kvalitetsdeklaration	6
B.0 Inledning	6
B.1 Innehåll	6
1.1 Statistiska målstorheter	6
1.1.1 Objekt och population	7
1.1.2 Variabler	7
1.1.3 Statistiska mått	7
1.1.4 Redovisningsgrupper	7
1.1.5 Referenstider	8
1.2 Fullständighet	8
B.2 Tillförlitlighet.....	8
2.1 Tillförlitlighet totalt	8
2.2 Osäkerhetskällor	8
2.2.1 Urval	10
2.2.2 Ramtäckning	10
2.2.3 Mätning	10
2.2.4 Svartsbortfall	11
2.2.5 Bearbetning	11

2.2.6	Modellantaganden	11
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	11
<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	<i>11</i>
3.1	Frekvens	11
3.2	Framställningstid	12
3.3	Punktlighet	12
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	<i>12</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden	12
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	12
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	12
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	<i>12</i>
5.1	Spridningsformer	12
5.2	Presentation	12
5.3	Dokumentation	12
5.4	Tillgång till primärmaterial	13
5.5	Uppl ynningstjänster	13

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Jordbrukets produktion

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statens Jordbruksverk
<i>Postadress:</i>	551 82 Jönköping
<i>Besöksadress:</i>	Vallgatan 8
<i>Kontaktperson:</i>	Ann-Marie Karlsson
<i>Telefon:</i>	036-15 59 33
<i>Telefax:</i>	036-34 01 96
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statens Jordbruksverk
<i>Postadress:</i>	551 82 Jönköping
<i>Besöksadress:</i>	Vallgatan 8
<i>Kontaktperson:</i>	Ulf Svensson
<i>Telefon:</i>	036-15 50 74
<i>Telefax:</i>	036-34 01 96
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99). Däremot föreligger uppgiftslämnarplikt för kontrollorganen vad gäller uppgifter om djurantal, produktionsplatsnummer m.m. Dessa uppgifter används i produktionen av statistiken över slakten. Skyldigheten att lämna uppgifter föreskrivs i 4 kap. 7-8 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:51) om ekologisk produktion och kontroll av ekologisk produktion.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Jordbruksverket är ansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

A.9 EU-reglering

Enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 är medlemsstaterna skyldiga att rapportera statistikuppgifter om ekologisk produktion. Rapportering ska ske till Eurostat enligt en upprättad mall. Rapportering ska ske senast sista juni årligen.

A.10 Syfte och historik

Statistiken ska tjäna som underlag till:

- a) rapportering till EU-kommissionen enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 samt
- b) utredningar, analyser samt uppföljning av politiska mål på området.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av EU-kommissionen som underlag för bedömningar av effekten av den förda jordbrukspolitiken samt för analyser och utredningar.

I Sverige används statistiken bl.a. av branschorganisationer, rådgivare, näringsdepartement och Jordbruksverket. Massmedia och allmänheten är andra användare. Statistiken används som underlag för utredningar och analyser av utvecklingen inom den ekologiska produktionen samt miljöeffekter.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Statistiken baseras delvis på redan befintlig statistik som tas fram av branschorganisationer. Slaktstatistiken tas fram genom en metod utvecklad av Jordbruksverket och baseras på redan befintliga data i tre olika register. Nedan följer en genomgång av underlag och metoder för de olika delarna av statistiken.

Mjolk, mjölkprodukter och ägg

Statistiken över ekologisk mjölk och mjölkprodukter hämtas från LRF Mjolk. Uppgifterna om ägg baseras på information om invägning från branschorganisationen Svenska Äggs medlemmar.

Slakt

Statistiken över slakten tas fram genom en sambearbetning mellan det statistiska Lantbruksregistret (LBR) och Jordbruksverkets slaktdatabas samt uppgifter från de kontrollorgan som kontrollerar efterlevnaden av regelverket för ekologisk produktion hos primärproducenter inom jordbruksområdet. Det går till på följande sätt.

I Sverige finns för närvarande tre godkända kontrollorgan som kontrollerar de ekologiska primärproducenternas efterlevnad av regelverket för ekologisk produktion. Dessa är Kiwa Sverige AB, HS Certifiering AB och SMAK AB. Kontrollorganen rapporterar årligen in detaljerade uppgifter till Jordbruksverket avseende ekologisk djurhållning för samtliga företag som är under kontroll för ekologisk produktion. Detta sker på företagsnivå. Rapporteringen görs till Jordbruksverkets växtavdelning. Jordbruksverkets statistikenhet bearbetar sedan uppgifterna och skapar ett sammanställt register som täcker in samtliga ekologiska producenter. I samband med detta görs även kontroller och upprättningar av rapporterade data.

Uppgifter om slakten av nötkreatur, svin samt får och lamm rapporteras veckovis från alla slakterier i landet till Jordbruksverkets slaktdatabas. I slaktdatabasen finns uppgifter per primärproducent.

Kontrollorganens uppgifter om omställda ekologiska djurproducenter kopplas mot LBR på företagsnivå. LBR innehåller uppgifter om djurantal per djurslag. Om ett företag, enligt kontrollorganens uppgifter, har omställd produktion av ett djurslag betraktas samtliga djur av det djurslaget som omställda i LBR. Därefter kopplas LBR mot Jordbruksverkets slaktdatabas och uppgifter om antal slaktade djur och slaktvikt tas fram för de företag som har omställd produktion av respektive djurslag.

Det är viktigt att känna till att slakten mäts för de företag som hade omställd produktion vid något tillfälle respektive år. I praktiken innebär det att om ett företag får sin djurhållning omställd till ekologisk produktion i t.ex. november ett år så kommer slakten av djur från detta företag med i statistiken för hela året. Det betyder att den metod som används i viss mån överskattar slakten.

I Jordbruksverkets slaktdatabas finns inga uppgifter om slakt av fjäderfä. För att uppskatta slakten av ekologiskt uppfödda slaktkycklingar används därför en annan metod än för övriga djurslag. De ekologiska slaktkycklingproducenterna lämnar uppgifter till kontrollorganen om uppskattat antal slaktkycklingar som föds upp under året. Dessa uppgifter används för den officiella statistiken över antalet slaktade slaktkycklingar. För att få kvantiteten slakt i ton multipliceras antalet slaktade kycklingar med en medelslaktvikt (2,1 kg 2015).

A.13 Internationell rapportering

Redovisning sker till Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

I detta Statistiska meddelande redovisas produktion av ekologiska animalieprodukter. Med ekologiska produkter menas att de är omställda till ekologisk produktion enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter.

Statistiken baseras dels på redan befintlig statistik som tas fram av LRF Mjolk och Svenska Ägg. Statistiken över slakten av djur som är uppfödda med ekologiska produktionsmetoder tas fram genom registerbearbetningar.

Kvaliteten på statistiken över mjölk och äggproduktionen är beroende av kvaliteten i uppgifterna från LRF Mjolk och Svenska Ägg. Kvaliteten på statistiken över slakten är beroende av dels kvaliteten i de tre register som används (se punkt A.12 ovan) samt möjligheten att koppla samman dessa register på ett korrekt sätt.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheterna som uppskattas är:

- mängden ekologisk mjölk som vägs in vid mejerier,
- produktionen av ekologiska mjölkprodukter vid mejerier,
- antal slaktade djur och kvantitet slaktade djur i ton för djur uppfödda med ekologiska produktionsmetoder samt
- partihandelns invägning av ekologiska ägg.

1.1.1 Objekt och population

Objekten utgörs av:

- mejerier med invägning av ekologisk komjolk och/eller produktion av mejeriprodukter,
- slakterier med slakt av nötboskap, svin, hästar, får och slaktkycklingar uppfödda med ekologiska produktionsmetoder,
- partihandelsföretag som bedriver invägning av ekologiska ägg.

Populationen för respektive statistik utgörs av samtliga objekt i landet.

1.1.2 Variabler

- Invägd mängd ekologiskt producerad mjölk
- Producerad mängd ekologiska mjölkprodukter
- Antal slaktade djur uppfödda med ekologiska produktionsmetoder
- Slaktad vikt av djur uppfödda med ekologiska produktionsmetoder
- Invägd mängd ekologisk ägg

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattningar av typen *total* och *andelar*.

Storheter av typ total:

- invägd mängd ekologisk mjölk, ton,
- produktion av ekologiska mjölkprodukter, ton,
- antal slaktade djur uppfödda med ekologiska produktionsmetoder,
- slaktad kvantitet för djur uppfödda med ekologiska produktionsmetoder, ton,
- invägd mängd ekologiska ägg, ton.

För samtliga variabler redovisas även den *andel*, i procent, som den ekologiska produktionen utgör av den totala produktionen i Sverige.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisningen avser hela riket med följande indelning.

1) Mjolkstatistik:

- kvantitet invägd ekologisk mjölk vid mejeri,
- produktion av ekologisk konsumtionsmjölk vid mejeri fördelad på fetthalt,
- produktion av ekologiska syrade produkter fördelade på fetthalt,
- produktion av ekologisk ost,
- Produktion av ekologisk grädde.

2) Slakt av ekologiskt uppfödda djur, antal och slaktad kvantitet, med uppdelning på:

- nötkreatur: mellankalv, summa kalv, stut, äldre tjur, ungtjur, yngre tjur summa tjur, kviga, ko, ungko, summa ko, summa storboskap och summa nötkreatur
- svin: slaktsvin, suggor, galtar och unggrisar och summa svin
- får, lamm: tackor och baggar, lamm och summa får och lamm
- kyckling

3) Invägd mängd ekologiska ägg totalt.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser produktion för hela kalenderåret.

1.2 Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Sammantaget gör Jordbruksverket bedömningen att tillförlitligheten av statistiken är god. För de djurslag där ekologiska produktionsmetoder är mer frekvent använda, t.ex. för nötkreatur och får och lamm bedöms statistiken över slakten vara god. Uppgifterna över slakten av svin är mer känsliga för problem med kopplingar mellan register vilket i viss utsträckning kan påverka statistikens tillförlitlighet.

Det är viktigt att känna till att slakten ska mätas för de företag som hade omställd produktion vid något tillfälle under respektive år. I praktiken innebär det att om ett företag får sin djurhållning omställd till ekologisk produktion i t.ex. november ett år så kommer slakten av djur från detta företag med i statistiken för hela året. Det betyder att den metod som används i viss mån överskattar slakten.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken över kvaliteten i invägningen av ekologisk mjölk och invägning av ägg bedöms som god. När det gäller ekologisk äggproduktion så är det viktigt att notera att partihandelns invägning inte motsvarar den totala produktionen av ekologiska ägg. Partihandelns invägning uppskattas 2015 stå för cirka 83 % av den totala produktionen av ekologiska ägg.

När det gäller kvaliteten i statistiken över slakten är tillförlitligheten i statistiken beroende av:

- kvaliteten i kontrollorganens rapportering till Jordbruksverket,

- kvaliteten i LBR och de statistiska undersökningar och administrativa register som LBR är uppbyggt av,
- kvaliteten i Jordbruksverkets slaktdatabas samt
- kvaliteten i kopplingen mellan kontrollorganens register över sina kunder, LBR och Jordbruksverkets slaktdatabas.

Kvaliteten i kontrollorganens rapportering till Jordbruksverket

Kontrollorganens uppgifter bedöms inte innehålla några täckningsfel. Mätfel och fel från bearbetningsprocessen kan förekomma t.ex. i fall där kontrollorganen får en felaktig uppgift om innehav av ett visst djurslag eller att en felaktig uppgift om djurinnehav läses in i kontrollorganens system.

Vid sammanställningen av statistiken har Jordbruksverket hittat felaktigheter av denna typ och då gjort korrigeringar, oftast efter kontakt med kontrollorganen. Bedömningen är att kvarstående mätfel inte påverkar de övergripande resultaten.

Kvaliteten i LBR

Lantbruksregistrets uppgifter om antalet djur baseras på årliga urvalsundersökningar och, vart tredje år, en totalundersökning av samtliga jordbruksföretag. Vid dessa undersökningar får jordbrukarna svara på frågor om djurinnehav i juni det aktuella året. För nötkreatur hämtas dock uppgifter om djurinnehav från Jordbruksverkets centrala nötkreatursregister (CDB). Uppgifterna om nötkreatur i LBR baseras således årligen på uppgifter från samtliga jordbruksföretag med nötkreatur.

För de år då totalundersökningar inte genomförs baseras uppgifterna om antalet får, svin och fjäderfä på urvalsundersökningar (djurräkningar). Svarefrekvensen i djurräkningarna är mycket hög. Men eftersom det är urvalsundersökningar betyder det att det inte finns aktuella data över djurinnehav för samtliga företag. För de företag som inte ingår i djurräkningarna används senast kända värde för att uppskatta djurinnehav per företag. När det gäller svin ingår i stort sett samtliga företag i de årliga djurräkningarna vilket gör att de uppgifterna är väl uppdaterade. När det gäller fjäderfä undersöks samtliga företag med mer än 1 000 fjäderfä och för får och lamm gäller att samtliga företag med mer än 100 får och lamm undersöks.

Mätfel kan förekomma om uppgifterna i de använda registren eller i enkätundersökningarna är felaktiga. I enkätundersökningen görs kontroller dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden. Uppgifterna i de administrativa registren kontrolleras genom kontroller i fält och administrativa kontroller.

Kvaliteten i Jordbruksverkets slaktdatabas

Uppgifterna i databasen baseras på veckovis rapportering av all slakt från samtliga slakterier. Det sker regelbundna kontroller av slakteriernas verksamhet. Uppgifterna bedöms hålla hög kvalitet.

Kvaliteten i kopplingarna mellan kontrollorganens register och LBR

Kopplingarna mellan kontrollorganens kundregister och LBR görs genom person-/organisationsnummer, namn, adress, telefonnummer, kundnummer i SAM och produktionsplatsnummer. När Jordbruksverket vart tredje år genomför en totalundersökning av samtliga jordbruksföretag uppmanas jordbrukarna att även fylla i sitt kundnummer vid det kontrollorgan som anlitas för certifieringen av sin ekologiska produktion. Detta kundnummer kopplas sedan mot LBR och de uppgifter kontrollorganen levererar till Jordbruksverket årligen.

I stort sett samtliga företag från kontrollorganens register kan kopplas mot LBR. År 2015 var det färre än 5 företag som inte kunde kopplas mot LBR. Bedömningen är att dessa företag inte påverkar statistiken på övergripande nivå. Vi vet också att det i vissa fall förekommer felkopplingar som bland annat kan bero på att företagsbegreppen i LBR skiljer sig från kontrollorganens register över kunder. De båda ovan nämnda felkällorna bedöms inte påverka statistikens tillförlitlighet på riksnivå i någon större utsträckning. Däremot kan de, i viss utsträckning påverka tillförlitligheten på detaljerad regional nivå och för detaljerade redovisningar av vissa djurslag.

Kvaliteten i kopplingarna mellan LBR och slaktdatabasen.

Kopplingarna mellan LBR och slaktdatabasen görs genom person-/organisationsnummer samt produktionsplatsnummer. För åren 2009–2015 kunde i stort sett samtliga slaktade djur kopplas till LBR. Det enda undantaget var för får och lamm år 2009 och 2010 då runt 2 % av de slaktade fåren inte kunde kopplas till något av företagen i LBR. Om detta påverkar slakten av ekologiskt uppfödda får och lamm är svårt att säga.

Vi vet även att det kan förekomma felkopplingar. Bedömningen är dock att felkällorna inte påverkar statistikens tillförlitlighet i någon större utsträckning.

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning förekommer inte i LBR, medan undertäckning förekommer om uppdateringen av jordbruksföretag i föregående års LBR, som utgör urvalsram, inte är fullständigt.

Bedömningen är att kontrollorganens uppgifter inte, eller i mycket liten omfattning, innehåller täckningsfel. Kontrollorganen ska leverera uppgifter för samtliga företag som kontrolleras enligt Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter.

Slaktdatabasen täcker samtliga djur som är slaktade vid slakteri.

2.2.3 Mätning

Mätfel kan förekomma i uppgifterna från kontrollorganen. Det som påverkar statistiken i detta Statistiska meddelande är främst felaktig registrering av djurslag samt om djuren är omställda eller under omställning till ekologisk produktion. Även för invägning av mjölk, produktion av mejeriprodukter och invägning av ägg kan mätfel förekomma om LRF Mjölk och Svenska Ägg skulle få fel uppgifter från mejerierna respektive packerierna.

Enligt svensk lag ska samtliga slaktkroppar som slaktas på kontrollslakterier i Sverige klassificeras och statistik levereras veckovis till Jordbruksverkets slaktdatabas. I rutinerna för detta finns även kontroller, både fysiska och administrativa, vilket torde resultera i att mätfelen är små.

2.2.4 Svartsbortfall

Ett litet bortfall förekommer av mycket små mejerier vilka svarar för betydligt under en procent av mejeriproduktionen.

2.2.5 Bearbetning

Se avsnitt 2.2 osäkerhetskällor.

2.2.6 Modellantaganden

Två modellantaganden används för att ta fram statistiken

- Om ett företag enligt kontrollorganens uppgifter har omställda djur av ett visst djurslag antas samtliga djur av det djurslaget, vid motsvarande företag i LBR, vara omställda. Det innebär att samtliga djur av det djurslaget som gått till slakt från företaget antas vara omställda till ekologisk produktion.
- Om ett företag, som har omställd ekologisk djurhållning enligt kontrollorganen, inte fanns med i urvalet för det aktuella årets undersökning av antalet husdjur, så finns ingen aktuell siffra över antal husdjur på företaget i LBR. För dessa företag har senast kända värde om djurinnehav antagits.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ej tillämpligt.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Redovisning sker årsvis.

3.2 Framställningstid

8 månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Jämförbarheten över tiden är god.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarhet med övrig officiell statistik över antalet husdjur i riket bedöms som god.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Samanvändbarheten med den officiella statistiken över den totala animalieproduktionen bedöms som god.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, JO 27 SM 1501, på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under avdelningen "Statistik" samt på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabaser. (www.jordbruksverket.se under Statistik). Detta Statistiska meddelande har bytt serienummer och benämndes 2014 JO 48 SM 1413.

5.2 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, figurer och textkommentarer.

5.3 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

-

5.5 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Ulf Svensson, telefon 036-15 50 74.
Frågor kan även sändas till e-postadressen statistik@jordbruksverket.se.